

l'adaptació del lèxic castellà de Nebrija, canvia el mot *laguna* del seu model castellà en *lacuna* (trad. al llatí com a «lacuna, palus», D-III-2.13). I així ho confirma la toponímia, des del Llobregat fins a la línia Alcoi-Dénia: poble *La Llacuna* entre el Penedès i l'Alta Anoya, *La Llacunassa*, prop d'Albocàsser «El Pla de la Llacuna, dalt de l'Assafor, hi ha una bassa» (MGadea, *T. del Xè* 1, 333); en el Sud del Principat, Balari documenta el mot en escriptures llatines dels segles X-XI.¹¹

¿Caldria trobar ací, en relació amb *llac* II, un cas més de -cc-? Podem negar-ho resoltament. Car ja *La Llacuna* del Penedès cau dins la zona on els topònims aràbics o arabitzats abunden bastant, i és sabut que els moros es feren forts llarg temps allà dalt contra els atacs dels catalans comtals. Les dades medievals de l'apellatiu són totes certament, o poden ser, d'aquesta zona: *AlcM* en dóna només en dos o tres, que són valencians o balears. Tenim, doncs, una forma influïda pel mossàrab o l'àrab, on -c- es conserva sorda. La contraprova és que fora de l'àrea mossarabitzant hi ha -g- en la toponímia, com ja he dit del poble de Cerdanya-Capcir, i *Llagunes* entre Sort i Rubió (en lloc de *Lagunuas* es deuria llegir *Lagunnas* amb una duplicació sobrera, en l'esborrall de l'Acte de la Seu de 839).²⁵ *Lacunal* (Arn. de Vilanova).

¿Hem d'enllaçar el ross, *llaca* amb *llac* II o amb *llac* III? Semànticament no es veu enllaç amb una cosa ni amb l'altra. Que és una 'renglera de vinya' m'ho confirmaren com a general en el Rosselló els savis perpinyanencs Mn. Eugeni Cortade i Elizabet Oliveres de Picó, 1960, és a dir una filera de rabasses de ceps. «Cada 5 *llaques* de vinya hi posem una *llaca* d'abricoters» ('albercoquers'), Clairà 1960; *Les Llaques Amples* és una partida de vinyes a Vilamulaca; «aqueixa *lláca* val pas re: hi poden pas *mòdrán*», Cabestany. Ja molt documentat des del S. XIII: «loco vocato a *sse laches*» <lleg. *ses* IPSAS> Talteüll 1292, «un camp apelat *des laches*» 1349, una vinya «a Vilarmilà --- continentem in se *xxv laques* completas, *sex octeras*» 1430, «un jornale arandi vinee, in quo sunt 14 *laque* ceparum vinea» a Finestret 1417, «plantar en lo dit camp, a dreta linya o *lacha*, 30 figeres», a. 1400, *InuLC*.

Tot enllaç semàntic sembla impracticable amb *llac* III; però com que no s'hi veu en absolut cap altra pista etimològica potser cal fer cas dels vagues indicis (tampoc convincents) que es veuen cap a *llac* II. És cert que no hi ha conreu que la sequedat afavoreixi tant com el de la vinya. Que tanmateix és conciliable amb certa *llacor*, això ja és ben concebible: entre *llaca* i *llaca* bé es fa una mica de clot o rasa i d'aquesta rasa el nom podia passar a la *llaca* immediata (cf. la història de *rega/REC*).

Pot tenir interès que hom expliqui *encruïllar* com «enllacar» (Cabestany) i que es fa amb una aper (arada) petita, amb la qual, doncs, deuen enfondir poc o molt la petita rasa: que això afavoreixi les capes d'argila, si no humida almenys no àrida, ja s'explicaria; i potser vol dir pròpiament això mateix la frase *penrā*

lákə, que entenen en forma lata com 'repindre la feina rústica' a Cornellà del Bèrcol (1960); el NL collectiu *Vinyal del lákə*, que ens duu ja fins al vessant NE. del Canigó (Estoer, 1959), coincideix del tot amb el gascò *Lacá*, si bé aquest és 'prada humida'. Hem de pendre, doncs, tanmateix aquest punt de partida? Em deixa escèptic davant d'això la rigorosa sinonímia amb *dreta linya* que el doc. de l'a. 1400 estableix com a antiga.

Verament si volgué dir primer 'línia recta' no es veuen pas llussors etimològiques en cap direcció; car si bé hi ha un *laccatum* que sembla aplicar-se a una mena de vi en una sola inscripció llatina (*CIL* xv, 4733), no consta bé de quina mena de vi es tracta (Walde-H. I, 742, Ernout-M.); i, així com així, l'atanament possible resta ben vague. Tampoc no sembla haver-hi hagut res d'això en oc., car el lld. i prov. *laco* vol dir 'bassal' o bé 'aigua que queda de la pluja', acc. que defineix el *TdF* i que exemplifica en escriptors; no sabem d'on treu una acc. que hi afegeix, definint-la vagament i sense documentar ni localitzar, «billon, ados de terre», des de la qual remet a *regoun* («terre relevée par la charrue ou par la houe») i a *sóuco* («espace labourable entre 2 rangées de vigne»): es deu haver entendre que havent-ho sentit a un rossellonès avisa que és amb aquests altres mots com es diu en llengua d'oc.

Puix que estem en un carreró sense sortida, crec del cas suggerir una etimologia diferent, i nova, per al ross. *llaca* 'plantació de vinya', separant-lo enterament del nostre LLAC: pot ser un germà sorotàptic del cèltic BLAKKĀ 'plantació', que sobre les petjades de Vendryes ha deixat establert com a ètmon de l'oc. *blaca* i venec. ant. *biaca* 'bosquet d'alzinois'; com demostro en el vol. I, 821b, es tracta d'un representant de l'indoeur. MIAK- 'ser jove'. Si el cèltic en aquest mot canvià ML- en BL-, no sorprèn gens que el tal grup impronunciabile el reduís a L- una llengua indoeuropea afí: sotot. *LAKKĀ = cèlt. *BLAKKĀ.

En canvi és evident i salta a la vista que *llacor* [1840, *DFgra*. «sustància grassa de la terra»] és derivat de *llac* II, com reconegueren Fabra i ja Figuera, donant-li la correcta grafia amb *lla-*, que vanament insisteix a canviar algun mallorquí «encapirronat», com diu MnAlcover —i com hauria hagut de dir-ho d'ell mateix— per manies etimològiques: voler un ètmon LIQUOR, -ORIS (*AlcM*) és negligir tota versemblança semàntica (la *llacor* no és un fluid per més que sigui terra amarada, com el *llac*, de pluja o altres matèries fertilitzants) i el fet que *liquor*, estrany al llatí vulgar, no ha deixat descendència en cap parlar romànic; i és la negació de la més elemental norma fonètica (no hauria pogut donat altra cosa que **llegor*). Salta a la vista que *llacor* es formà a base de *llacós* i de *llac* en forma rigorosament paral·lela a *negre/negrós/negror*, *blau/blavós/blavor*, *frisós/frisor*, *tremolós/tremolor*, *fredós/frescor*, *clam/clamós/clamor*, *flaire/FLAGRORE/flairós* i tants altres.

És un fet segur, almenys, que *llacor* és mot principalment balear, i il·lustrat pels més saborosos escriptors de les Illes: «De tu esperaré, en canvi, / la celestial ro-